

现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中对应表达探析

李燕

新疆大学中国语言文学学院, 新疆 乌鲁木齐

收稿日期: 2024年3月26日; 录用日期: 2024年5月17日; 发布日期: 2024年5月31日

摘要

介词作为虚词的小类, 使用频率很高, 但是它们的用法很复杂, 是学习汉语的难点之一。在维吾尔语中没有介词, 大多是通过格与后置词的形式来体现句子中的语法功能。本文以“凭”、“凭借”在维吾尔语中的表达形式为研究内容, 从语法意义和表现形式的角度介绍了“凭”、“凭借”在维吾尔语中的对应表达探析, 以便于维吾尔语学习者理解、翻译、使用。同时, 也为维吾尔语教学提供个案与参考, 从而为维吾尔语学习者在学习过程中提供帮助。

关键词

介词, 维吾尔语, 表达形式, 应用价值

Study on the Corresponding Expressions of Two Lexical Items Meaning “by” of Modern Chinese Prepositions in Uyghur

Yan Li

School of Chinese Language and Literature, Xinjiang University, Urumqi Xinjiang

Received: Mar. 26th, 2024; accepted: May 17th, 2024; published: May 31st, 2024

Abstract

Prepositions are used as a small class of imaginary words and are used very frequently, but their usage is complicated and one of the difficulties in learning Chinese. There is no preposition in Uyghur, and most of the sentences are embodied in the form of case and postposition. This paper takes

the expression form of two lexical items meaning “by” in Uyghur as the research contents, and introduces the corresponding expression of two lexical items meaning “by” in Uyghur from the perspective of grammatical meaning and expression, so as to facilitate the understanding, translation and use of Uyghur learners. At the same time, it also provides some references and examples for the role of teaching, thus providing assistance to Uyghur learners in the learning process.

Keywords

Prepositions, Uyghur, Expression Form, Applied Values

Copyright © 2024 by author(s) and Hans Publishers Inc.

This work is licensed under the Creative Commons Attribution International License (CC BY 4.0).

<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Open Access

1. 引言

虽然现代汉语介词“凭”、“凭借”的使用频率很高，但是在维吾尔语中的对应表达研究较少。我们可以发现，介词是虚词的小类，使用频率很高，但使用方法很复杂，需要与其他词语组合起来才能充当语句中的成分[1]。有关依据类介词的专题性研究较少，多数情况是在对汉语语法的整体考察或对介词系统的全方位探讨中涉及此类介词。因此，现代汉语“凭”、“凭借”在维吾尔语中的对应表达形式还有研究空间。本文主要以现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中的对应表达方式来探讨研究，通过查阅《刀剑·刀之阳面》《围城》《狼图腾》《春》《红岩》等这些有关维汉翻译的文献，在能够给文章提供理论依据的同时，也可以在已有的成果和研究经验上作出分析。

2. 现代汉语介词概说

2.1. 现代汉语介词的界定与意义

介词在汉语语法体系中占有重要的位置，由于汉语是缺乏严格意义上的形态变化的语言，如果要想一定的表达语法意义和语法关系，只能依靠语序和虚词这两种语法手段，而介词就是一种很重要的表示语法意义的方法[2]。一般用在代词或名词性质的短语前面，和这些词合起来组成介词结构，以表示处所、时间、状态、方式、原因、目的、比较对象等，去掉后原句意思改变。从语法层面讲，我们把实词当作是语句中的重要组成部分，而介词作为虚词往往不被重视。但是实词多是以理性形态存在，虚词是以精神层面形态存在。一句话的语义要想丰富多彩，仅仅依靠实词是不可能实现的，虚词的存在从精神层面给语义增添色彩。

无论是在人们的日常生活中，还是在书面化的文学作品中，介词都是语体中不可或缺的重要组成部分。从生活中或者是文学作品中我们看到介词的密集存在，作为一个承上启下或是递进转折的标记使文章通顺连贯。开篇或者结尾，起承转合都离不开介词[3]。

2.2. 现代汉语依据类介词“凭”、“凭借”的句法功能

在现代汉语中，介词不可以单独拿出来说，更不能单独作主语、谓语等句法成分，它后面总得跟上一个别的成分(大多是名词性成分)，组成一个介词结构[4]。例如“把手机”、“被他们”、“从阿根廷”、“对姐姐”等。介词结构本身无法单说，绝不能作谓语，在句子中多数情况只能作状语和定语。

本文所说的现代汉语依据类介词“凭”、“凭借”属于介词中的一个小类，本节是对“凭”、“凭

借”的句法功能进行分析。

介词“凭借”主要是介引依据类成分构成介词短语作状语，其出现的位置主要居于句首或句中，一般情况下不出现在句子末端，例如：

(1) **凭借**这颗心，他就应该得到人们的尊敬。(张洁《沉重的翅膀》)

(2) **凭借**车灯，他突然发现公路左边地形极好，因离车旁不到三十米的地方有一个小山包，附近还有大小不同的石堆。(陈娟《昙花梦》)

这些句子都是“凭借”分别与“这颗心”、“车灯”组成介词短语作句子的状语，并且前两个句子是在句首修饰整个句子。

此外，我们可以发现，“凭借”与其他成分组成介词短语时还可作定语。并且总是在介词短语后面加上一个助词“的”。此时“凭借”一般出现在句首或句中。例如：

(3) **凭借着**“虚伪和媚俗”这两根拐杖的作用，一个没有多少真本事的穷小子，能够在—群魔鬼中偷生。(罗广斌、杨益言，《红岩》)

(4) **凭借着**做局长的权力，他偃武修文，用妻舅的名义开了几个商店。(陈娟《昙花梦》)

在句中“凭借”与“虚伪和媚俗”、“这两根拐杖”、“做局长”这些词组成介词短语去修饰限定了“作用”、“权力”，从而在句子中作定语成分完成了整个句子。

综上所述，现代汉语介词“凭”、“凭借”在句子中最主要的作用就是与其他成分组成介词短语从而完成整个句子，在句子中大多数情况作状语和定语。

3. 现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中的翻译概述

汉语和维吾尔语分别属于汉藏语系和阿尔泰语系的两种不同的语言。因此，它们在语音、词汇和语法系统等方面展现出一定的差异。现代汉语介词在汉语语法体系中占有非常重要的地位，是虚词的一个重要类别[5]。

由于维吾尔语是黏着语，除了极少数的虚词与汉语相对应外，大多数情况需要借助维吾尔语的格来表达名词与其他词之间的关系，所以汉语介词同维吾尔语名词的绝大多数格、后置词、被动态等是有对应规律的，我们在翻译过程中，只要掌握好汉语介词短语的语法意义在维吾尔语中相应的表达形式，就能很好地处理翻译问题。

4. 现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中的对应表达形式

在维吾尔语中不存在介词的说法，大多使用的是维吾尔语中的格或后置词来表示汉语介词在句子中的意义和语法关系。维吾尔语后置词是用在名词、代名词或名词化的词后，与实词结合在一起，表示事物与事物或人与事物的某种语法关系，如时间、处所、原因、目的、对象、比较等的一种虚词[6]。所以，它的定义与名词“格”的定义基本相同。从意义上说，后置词与格有相同之处，只不过格的表现形式是附加成分，但是后置词是以词的形式出现。另外，它与连词不同，后置词要与前面的名词性的句法单位结合，同时充当句子成分，而连词不作句子成分。汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中通常用后置词和维吾尔语中的动词、从格、时位格等来表现其在句子中的意义和语法关系。

4.1. 现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中的对应表达为后置词

4.1.1. 现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中的对应表达为بويچە

بويچە在维吾尔语中作为后置词，在句子中表示凭借、依靠某种事物从而达到目的，通常与抽象化的名词连用，例如：

(5) 白鹿两姓的宗族神谱重新绘制，**凭借**各个门族的嫡系子孙的记忆填写下来。(陈忠实《白鹿原》)

بەي، لۇ جەمەتلەرى ئەجدادلىرىنىڭ دەرمەخسىمان شەكىلدىكى مۇبارەك شەجەرە- لىرىمۇ قايتىدىن سىزىلىپ ، ئەۋلادلارنىڭ ئىسىدە قالغىنى بويىچە يازمىلار بىلەن تولۇقلاندى.

(6) 但大巢太高了，他看不到窝顶，**凭**着感觉，窝好像是空的。(姜戎《狼图腾》)

لىكىن ، ئۇ ئۇنىڭغا يەنىلا ئىگىز كىلىۋاتاتتى . ياڭ كى ئۇنىڭ ئىچىنى كۆرۈلمىدى شۇنداقتىمۇ ئۇنىڭ سېزىمى بويىچە ئۇنىڭ بونق نىكەنلىكىنى بىلگەن يەردە ئىدى <بۇرە توتىمى، شىنجاڭ خەلق نەش>

通过以上例句我们可以看出，在现代汉语中的“凭”、“凭借”可以用بويىچە来表示并且在使用بويىچە的同时常常以主格的形式出现于句子中，بويىچە这个后置词在维吾尔语中极为常见，在句子中多与抽象性名词连用，例如(5)、(6)中的“记忆”、“感觉”等词语进行连用，从而表示主体所判断的依据。

4.1.2. 现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中的对应表达为ئارقىلىق

ئارقىلىق在维吾尔语中为通过的意思，作为句子中的后置词，表示通过某些手段、途径、方式从而达到想要的目的或成效，例如：

(7) 黑娃不久也就明白，黄老五其实也是个粗笨庄稼汉，**凭**着勤苦节俭一亩半亩购置土地成了个小财东，根本无法与郭举人相比。(陈忠实《白鹿原》)

خىيۇ ئۇزۇن قالماي خۇاڭ لاۋۋۇنىڭ ئىگىنى بىلدى ، ئەسلىدە ئۇمۇ بىر تىرىقچى ئىكەن ، تىرىقچانلىقى ۋە ئىقتىسادچانلىقى **ئارقىلىق** بىر موڭ - بىر موڭدىن يەر سېتىۋېلىپ مانا مۇشۇنچىلىك ھاللىنىپ قالغانىكەن ، گو جۇرېن بىلەن سېلىشتۇرغىلى بولمايدىكەن .

(8) 社会总是在发展的，新情况新问题总是层出不穷的，其中有一些可以**凭**老经验、用老办法来应对和解决，同时也有不少是老经验、老办法不能应对和解决。

جەمئىيەت ھامان تەرەققىي قىلىپ تۇرىدۇ ، يېڭى ئەھۋال ، يېڭى مەسىلىلەر ھەمىشە ئۈزۈلمەي كۆرۈلۈپ تۇرىدۇ ، ئۇنىڭ بەزىلىرىگە كونا تەجرىبە ، كونا ئۇسۇللار **ئارقىلىق** جاۋاب تاپقىلى ۋە ئۇنى ھەل قىلغىلى بولىمۇ ، يەنە بىر مۇنچىلىرىگە كونا تەجرىبە ، كونا ئۇسۇل ئارقىلىق جاۋاب تاپقىلى ۋە ئۇنى ھەل قىلغىلى بولمايدۇ . <شى جىنپىڭ دۆلەتتى ئىدارە قىلىش توغرىسىدا . مىللەتلەر نەشرىياتى>

通过以上的句子我们发现，现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中还可以使用ئارقىلىق来表示，且在使用ئارقىلىق的时候也是和بويىچە相同以主格的形式出现在句子当中。ئارقىلىق在维吾尔语中出现的频率也很高，在例句(7)、(8)中，通过“勤苦节俭购置土地”、“老经验、老办法”从而达到“成小地主”、“解决问题”的目的，所以ئارقىلىق在句子中表示通过某些手段或者途径从而达到想要的目的或者成效。

4.1.3. 现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中的对应表达为بىلەن

بىلەن作为维吾尔语中出现极为频繁的一个词，有作为连词的“和”、“与”的意思，还可以作为后置词，有使用的意思。而在这里，بىلەن作为后置词，有凭着、凭仗的意思，大多数情况用于利用某个技能或者动作而达到目的，例如：

(9) 甘子明**凭借**他学习的法律专业，将状纸书写得情绪激昂，字字珠玑。(铁凝《笨花》)

گەن زىمىڭ ئۆزى ئۆگەنگەن قانۇن بىلىملىرىگە تايىنىپ ، مەردانە سۆزلەر **بىلەن** تولغان ئەرزنامە يازدى .

(10) 鹿兆鹏**凭**着双臂在空中荡了两个来回才又踏住了踩板。(陈忠实《白鹿原》)

لۇجاۋپىڭ بىلىكىنىڭ كۈچى **بىلەن** بوشلۇقتا ئىككى قېتىم پۇلاكتىن تىكەندىن كېيىن تاختايغا قايتىدىن دەسسدى .

通过以上例句我们发现，现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中可以使用بىلەن来表示。بىلەن一词在维吾尔语中具有两种词类的作用，一是在文中充当连词来连接句子，二是作为后置词来使用，本文研究的为后者，例如上述句子中使用“法律专业的知识”、“用双臂”凭借着“两保丁的提夹”从而达到“将状纸写的好”、“踩住踏板”的目的。所以بىلەن一词在作为后置词时，表示凭借、凭着、依仗的意思，大多数情况使用于利用某项技能或凭借外力而达到目的。

4.1.4. 现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中的对应表达为ئاساسەن

ئاساسەن是维吾尔语中的后置词，它与维吾尔语向格名词使用，表示依靠、根据某些事物从而来表示自己的意愿或目的，例如：

(11) **凭**自己多年的经验，难道连这样一个小伙子还看不准？(罗广斌、杨益言，《红岩》)

بۇ جىگاۋ ئۆزىنىڭ كۆپ يىللىق تەجرىبىسىگە **ئاساسەن** ، مۇشۇنچىلىك بىر يىگىتنىمۇ توغرا بايقىيالمىغاندىمەنمۇ ، دەپ ئويلايتتى . <قىزىل قىيا>

(12) 火车驶过一个车站才加快了速度，凭感觉，向喜知道这已是定州。(铁凝《笨花》)

. پويىز بىر چوڭ ۋوگزالدىن ئۆتكەندىن كىيىن سۈرئىتىنى تىزلىتى ، شياڭ شى ئۆز سىزىمىگە **ئاساسەن** ئۇنىڭ دىڭجۇ ئىكەنلىكىنى بىلدى .

从以上的句子中我们可以了解，后置词ئاساسەن也是现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中的对应表达形式。它的使用方式极为广泛，ئاساسەن在维吾尔语中支配向格。在上述句子中，依据“多年的经验”根据“当年当所长的经验”和凭着“记忆力”而达到“看人是否准确”、“分析犯人的活动”和“判断天窗的位置”的目的，以此可以看出ئاساسەن常常与经验、记忆等词语连用，从而得出结论或达到目的。

4.2. 现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中的对应表达为动词

4.2.1. 现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中的对应表达为动词-تايان

现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中是以动词-تايان来对应表达的，多表示所凭借能力的大小或权力的大小，例如：

(13) 与此同时，我国劳动力等生产要素成本上升较快，东盟等新兴经济体和其他发展中国家**凭借**劳动力成本和自然资源比较优势积极参与国际分工，产业和订单向我国周边国家转移趋势明显，导致我国出口竞争加剧。

شۇنىڭ بىلەن بىللە ، دۆلىتىمىزدە ئەمگەك كۈچى قاتارلىق ئىشلەپچىقىرىش نامىللىرى تەننەرخىنىڭ ئۆرلىشى تېزىرىك بولدى ، شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا ئەللىرى ئىتتىپاقى قاتارلىق يېڭى گۈللىنىدىغان ئىقتىسادىي گەۋدىلەر ۋە باشقا تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەر ئەمگەك كۈچى تەننەرخى ۋە تەبىئىي بايلىق سىلىشتۈرما ئەۋزەللىكىگە **تايىنىپ** خەلقئارا ئىش تەقسىماتىغا پائال قاتناشتى ، بۇنىڭ بىلەن ، كەسىپ ۋە زاكازلارنىڭ ئەتراپىمىزدىكى دۆلەتلەرگە پۈتكۈنلۈك يۈزلىنىشى روشەنلىشىپ ، دۆلىتىمىزنىڭ ئەكىسپورت رىقابىتىنى كەسىپلەشتۈرۈۋەتتى .

(14) 卖了两年鱼，**凭**个力气大，渐渐拢住了这一片鱼市，自个儿倒不卖鱼了。(刘震云《一句顶一万句》)

ئىككى يىل بېلىق سېتىپ ، كۈچىگە **تايىنىپ** ، بارا — بارا بۇ ئەتراپتىكى بېلىق بازىرىنى يىغىپ ، ئۆزى بېلىق ساتمايدىغان بولغانىدى .

通过以上的例子来看，我们发现，现代汉语中“凭”、“凭借”在维吾尔语中是以动词-تايان来表示的，该词原意为依靠，动词-تايان支配向格，与“-بى”连用，在维吾尔语中以“向格 + تايىنىپ”的形式出现。在例句中，“凭借经济体自身的优势”、“凭力气”可以看出动词-تايان所表示的是依靠能力的大小或者是权力的高低来达到主体目的。

4.2.2. 现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中的对应表达为动词-ئىشەن

现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中还可以使用动词-ئىشەن来表示，在一般情况下表示主体主观信服的依据、根据，例如：

(15) **就凭**这两点根据，她决定头擦黑过金线河，到小黄庄去。(冯志《敌后武工队》)

مۇشۇ ئىككى ئاساسلىرىغا **ئىشەن** ، قاراڭغۇ چۈشكۈچە جىنشەنخى دەرياسىدىن ئۆتۈپ ، شياۋخۇاڭجۇاڭ كەنتىگە بىرىۋېلىشنى قارار قىلدى .

(16) 他觉得，**凭**自己的经验，只要能接近，就能把对方的手枪夺过来；转头一想，又觉得立即离开是上策。(冯志《敌后武工队》)

ئۇ ئۆزىنىڭ تەجرىبىسىگە **ئىشەن** ، يېقىنلاشپلا بار نىسام قارشى تەرىپىنىڭ تاپانچىسىنى تارتىۋالالايمەن ، دەپ ئويلايتتى . ئەينە بۇ

پىكىرىدىن قايتىپ ، بۇ يەردىن دەررۇ ئايرىلىش ئاقىلانلىك دەپ ھېس قىلدى .

从以上的句子中我们可以看出，现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中可以使用动词-نۈشۈن-来表示，该词原意是相信，动词-نۈشۈن-支配向格，与“-بى-”连用，在维吾尔语中以“向格 + نۈشۈنۈپ”的方式出现。在例句中，“凭借这两点根据”、“凭借自己的经验”我们就可以看出这里“凭借”的意义，它所表示的是主体主观信服的根据和依据。

4.3. 现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中的对应表达为时位格

现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中还可以以时位格的形式出现在句子当中，表示依赖或者依靠某样事物达到想要的结果，例如：

(17) **凭**着骤然起的一股气力走到白鹿仓外的舍饭场上来了。(陈忠实《白鹿原》)

تۇيۇقسىز پەيدا بولغان كۈچنىڭ تۇرتكىسىدە بەيلۇ نامىپ ھسد ئالدىغا سەدىقە تالاشقىلى كەلدى .

(18) 就**凭**这一点，中国人也比外国人先进，(张洁《沉重的翅膀》)

بەت مۇشۇ بىر نۇقتىدە ، جۇڭگولۇقلار چەت ئەللىكلەردىن ئىلغار .

在以上的例句中，现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中以时位格(-دە/-دا/-تە)的形式出现。在例句(17)之中“凭”后加“-دە”表示凭借这一股推力从而走了起来。在例句(18)中，“凭”后加“-دا”表示凭借这一点，判断出“比外国人先进的”的结果。所以，现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中还可以以时位格的形式出现在句子当中，表示依赖或者依靠某样事物达到主体想达到的结果或目的，但出现频率较低。

4.4. 现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中的对应表达为从格

现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中还能以从格的形式出现在句子当中，大多情况下表示动作行为所采取的方式，例如：

(19) 不怕你生气，我说句不客气的话，就**凭**你选的这个采访对象，当记者，你还太嫩哪。(张洁《沉重的翅膀》)

مىنىڭدىن رەنجىسىڭىزمۇ مەيلى ، قورقمايلا ئوچۇقنى دەۋىرەي ، مۇشۇنداق بىر ئادەمنى زىيارەت قىلىش ئوبىيكتى قىلغانلىقىڭىزدىن سىزنىڭ مۇخبىرلىق قىلىشتا تولمۇ نادان ئىگىلىكىڭىزنى كۆرۈۋالغىلى بولىدۇ . < ئېغىر قانات ، شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى >

(20) 我过于强调速活的了！要不然，**凭**他俩的枪法，说真的，有十个哈巴狗也早躺下不动了。”(冯志《敌后武工队》)

مەن تىرىك تۇتۇشنى بەكمۇ تەكىتلەپ كېتىپتەنمەن ، بولمىسا ئۇ ئىككىسىنىڭ مىلتىقىدىن ئۇنداق ئون خاۋازا بولسىمۇ قۇتۇلۇپ كېتەلمەيتتى .

在维吾尔语中，从格(-دىن/-دىن)表示行为或者是动作的根据，而它又有很多的引申意义，比如表原因、表行为经历的事物或处所、表示行为的方式等。而以上这些例句是表示行为动作的根据。在例句(19)中，“凭”后加“-دىن”表示“根据她选的采访对象”判断出“她当记者还太嫩了”。在例句(20)中，在“凭”后加“-دىن”表示“根据他俩的枪法”就算“有十条哈巴狗也能打死”。所以现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中也可以表示为从格，它表示行为或者是动作行为的根据，但出现频率不是很高。

4.5. 现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中的其他表达方式

现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中因为上下文和语境的关系还可以用其他的形式进行对应表达，例如：

(21) **凭**赵庆田一个人，神通多么广大，也蒙混不到今天，就是因为有了这么一伙子帮手。(冯志《敌后武工队》)

جاۋ چىگىيەنىڭ ئۆزى يالغۇز بولغان بولسا ، ھەرقانچە مەخپىي تۇتمەن دېگەن بىلەنمۇ بۇ ئىشنى بۈگۈنگىچە سىر تۇتۇپ كېلىۋاتىمىتى

(22) 其实，我不如动物，我家的虎子能闻到狐狸的臊味，蚂蚁凭气味回到自己的巢穴，麦河蛙鱼能隔十里地找到娘娘，蜻蜓在风雨中能靠气味找到自己的团队。(关仁山《麦河》)

قا راستىنى ئىيتقاندا ، مېنىڭ بۇرۇنۇم ھايۋانلارنىڭكىگە يەتمەيدۇ. بۈركۈت يىراقتىكى تۈلكىنىڭ ھىدىنى پۇرىيالايدۇ ؛ چۈمۈلە پۇراق نەگىشىپ ئۇۋىسىنى تىپىپ بارىدۇ ؛ مەيخى دەرياسىدىكى پاقا ۋە بېلىقلار ئون چاقىرىم يىراقلىقتىكى يات جىنىسنى تىپىپ بارالايدۇ ؛ يىگىناغۇچ پۇراش سىزىمگە تايىنىپ ئۆز توپىنى تاپالايدۇ.

在例句(21)中，句子中把“凭赵庆田一个人”翻译为“جاۋ چىگىيەنىڭ ئۆزى يالغۇز بولغان بولسا”，以虚拟语气表示如果就他一个人怎么也混不到那样子，结合上下文就译为“凭”的意思。但是以这种方式在维吾尔语中出现的频率很低。在例句(22)中，“قانەگىشىپ”原意表示跟着的意思，但在这里因为是蚂蚁跟着气味回到巢穴，也就是凭借气味回到了巢穴，所以在这里翻译成“凭借”的意思。由此看出，现代汉语介词“凭”、“凭借”在维吾尔语中因为上下文和语境的关系是可以采用其他的形式进行对应表达的。

5. 结语

通过翻阅维吾尔语语法书籍和对文献的分类整理，多角度地进行探讨，从中发现异同点。以上准备也为本文研究提供了充足的资料对比，对资料进行分析和整理后发现，现代汉语介词“凭借”在维吾尔语中有很多的对应表达方式，主要是由后置 بويىچە、ئارقىلىق、بىلەن、ئاساسەن 等和动词 تايان-、ئىشەن-、动格、时位格，以及根据上下文和语境的其他方式来对应表达的，在现代维吾尔语中，“凭”、“凭借”在其中的对应表达可以说是没有极为固定的表达方式，大多数情况下可以互相转换，但是也应该注意使用方法和手段，如格位的对应等。希望可以帮助维吾尔语学习者在学习过程中了解对现代汉语“凭”、“凭借”在维吾尔语中的表达方式，从而进行理解、翻译、使用。也希望本次研究能为今后维吾尔语的教学和翻译提供参考和个案。

参考文献

- [1] 田雨泽. 现代汉语易混疑难问题辨析[M]. 北京: 当代中国出版社, 2004.
- [2] 马建忠. 马氏文通[M]. 北京: 商务印书馆, 1898.
- [3] 赵智慧, 陈灿, 刘春颖. 国内汉语介词研究综述[J]. 汉字文化, 2020(S2): 5-7, 21.
- [4] 黎锦熙. 新著国语文法[M]. 上海: 上海书店出版社, 1924.
- [5] 李遐. 新疆维吾尔族学生汉语介词学习研究[D]: [博士学位论文]. 上海: 华东师范大学, 2006.
- [6] 胥涛. 汉语介词短语及其在维吾尔语中的翻译[D]: [硕士学位论文]. 乌鲁木齐: 新疆师范大学, 2012.